

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

March 2024 | DA

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	HR	IT	LV	LT	HU	MT	NL
PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV									

LEDER

Leder

Kære læsere

I denne udgave vil jeg gerne henlede opmærksomheden på civilsamfundssugen, der er det flagskibsarrangement, som EØSU arrangerede og var vært for i begyndelsen af marts.

Med mindre end 100 dage til valget til Europa-Parlamentet gav civilsamfundssugen EØSU en enestående mulighed for at samle borgere fra alle samfundslag til en diskussion af deres prioriteter, og den europæiske fremtid, de ønsker sig. Over 800 repræsentanter for civilsamfundsorganisationer og ungdomsgrupper brainstormede i løbet af ugen med det formål at formidle deres vigtigste budskaber og forventninger til EU's kommende ledere. Det budskab, som jeg er fast besluttet på at

formidle, står klart – borgerne ønsker mere demokrati og inddragelse af unge, færre falske nyheder og en økonomi, der tjener alle. Civilsamfundet er den sande vagthund i vores demokratier, og Europa har ikke råd til at ignorere stemmerne herfra.

Erfaringerne fra civilsamfundssugen vil indgå i en EØSU-resolution om valget til Europa-Parlamentet. Du kan finde de første bidrag fra civilsamfundssugen på [EØSU's websted](#).

Vores forberedelse til valget omfatter også en styrkelse af forbindelserne med Europa-Parlamentet. Den 27. februar undertegnede jeg et aftalememorandum med Europa-Parlamentets formand, Roberta Metsola, der har til formål at uddybe samarbejdet mellem de to institutioner med henblik på at promovere valget til Europa-Parlamentet, øge valgdeltagelsen – især blandt ikke-vælgere og førstegangsvælgere – og bekæmpe informationsmanipulation. EØSU vil i fuldt omfang mobilisere sit omfattende netværk, der omfatter hele EU og repræsenterer arbejdsgivere, arbejdstagere og civilsamfundsorganisationer, så de kan varetage deres rolle fuldt ud. Aftalen er et afgørende skridt i bestræbelserne på at skabe momentum frem til valget til Europa-Parlamentet i 2024.

I EØSU arbejder vi for at give civilsamfundsorganisationerne større indflydelse, ikke blot i Den Europæiske Union, men også i tredjelande. I februar lancerede vi officielt vores initiativ vedrørende medlemmer fra kandidatlande, hvilket markerede et vendepunkt i EØSU's historie. Initiativet til at inddrage repræsentanter for kandidatlande i EØSU's arbejde blev i høj grad hilset velkommen af Kommissionens næstformand Věra Jourová, Montenegros premierminister, Milojko Spajić, og Albaniens premierminister, Edi Rama, som deltog i lanceringen. Der blev udvalgt i alt 131 medlemmer fra kandidatlande, der skal udgøre den pulje af civilsamfundsekspertes, der vil deltage i udvalgets arbejde i de kommende måneder. Vores fælles mål er, at alle kandidatlande gradvist bevæger sig tættere på EU og i stigende grad integreres med EU, efterhånden som forhandlingerne skrider frem.

Et dynamisk civilsamfund og en stærk social dialog er uundværlig for velfungerende demokratier. At byde kandidatlande velkommen er et positivt og logisk skridt fremad for demokratiet i Europa.

Oliver Röpke

Formand for EØSU

VIGTIGE DATOER

25. marts 2024

[Konference om metoder til styrkelse af civilsamfundet og deltagelsesdemokratiet i EU](#)

18. april 2024

[Citizens can defeat disinformation 2024](#)

24-25. april 2024

EØSU's plenarforsamling

LIGE TIL SAGEN

Vores gæsteskrubent, Christian Moos, er EØSU-medlem og ordfører for udtalelsen Pakken om forsvar af demokratiet. Han fortalte om årsagerne til, at EØSU ikke støtter Kommissionens forslag til pakken, som vakte stor opsigt, da den endelig blev offentliggjort i december sidste år.

PAKKEN OM FORSVAR AF DEMOKRATIET: KOMMISSIONEN BØR TRÆKKE DIREKTIVET TILBAGE

Af Christian Moos

Bekymringer over skadelig indflydelse fra fjendtligsindede stater som Rusland er helt berettigede. Der findes adskillige eksempler på gunstige lån til højreekstremistiske partier, bestyrelsesposter til forhenværende politikere, lukrative kontrakter til tvivlsomme entreprenører og finansiering af såkaldte NGO'er.

Derfor gælder det så afgjort om at have øjnene på stilke frem mod valget til Europa-Parlamentet. Selv om pakken om forsvar af demokratiet indeholder en række gode anbefalinger til medlemsstaterne, kommer den dog alt for sent. For det første bragte Kommissionen pakken alt for sent på banen. I sommeren 2023 udsatte Kommissionen den så med mere end et halvt år, fordi der var højlydt og ikke mindst enslydende kritik af det lovgivningsforslag, som pakken skulle omfatte.

Pakken, som blev offentliggjort i december, bekræftede imidlertid den værste frygt. Det foreslåede direktiv vil stigmatisere NGO'er, der modtager midler fra regeringer i ikke-EU-lande, som f.eks. USA. Forslaget alene tjener som begrundelse for autoritære regeringer, der anvender love om udenlandske agenter til at forsøge at bringe enhver demokratisk opposition til tavshed.

Derudover er direktivets definitioner vage, og der er enorme smuthuller, som Moskvas agenter kan udnytte. Repræsentanter for det organiserede civilsamfund undrer sig over, hvorfor Kommissionen ikke opretter et generelt åbenhedsregister, der dækker alle interesserepræsentanter, og som er kompatibelt med eksisterende lovgivning på nationalt plan og skaber et tydeligt og sikkert retsgrundlag for alle interessenter.

Kommissionen bør trække dette udkast til direktiv tilbage og anlægge en mere helhedsorienteret tilgang til dets efterfølger i 2025, som ikke går demokratiets fjenders ærinde.

ET SPØRGSMÅL TIL ...

I klummen "*Et spørgsmål til...*" har vi bedt Florian Marin, der er medlem af EØSU og ordfører for EØSU's udtalelse *EU's skove - ny EU-ramme for skovovervågning og strategiske planer*, fortælle os om EØSU's ønsker til rammen i betragtning af skovenes betydning for opfyldelsen af EU's klima- og bæredygtighedsmål.

DEN NYE EU-RAMME FOR SKOVOVERVÅGNING BØR VÆRE BÆREDYGTIG OG DELTAGELSESBASERET

Af Florian Marin

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg foreslår, at den nye EU-ramme for skovovervågning skal være bæredygtig, omkostningseffektiv og operationelt gennemførlig. Den bør også være rettidig, sikker, dynamisk, inkluderende og deltagelsesbaseret, så der kan skabes et tæt samarbejde mellem videnskab og praksis sideløbende med bedre planlægning og evidensbaseret politikudformning.

Det er afgørende at sikre komplementaritet og forhindre overlappning af data, der allerede er omfattet af eksisterende lovgivning såsom klima- og luftpolitikker, biodiversitetsbestemmelser og den fælles landbrugspolitik.

Med hensyn til klimaændringer er der behov for både langtidsdata og data om udvikling af landdistrikter, cirkulær økonomi og videnskab. Det er vigtigt at sikre interoperabilitet og samme detaljeringsgrad, teknologi og hyppighed, navnlig når der indsamles supplerende data i alle EU's medlemsstater. Der bør gøres en løbende indsats for at reducere den administrative byrde og undgå overdrevent bureaukrati som f.eks. indsamling og indberetning af de samme data flere gange. Der bør lægges samme vægt på økonomiske, sociale og miljømæssige skovdata.

Betydningen af at respektere private ejendomsrettigheder og dataejerskab, navnlig inden for rammerne af nærhedsprincippet, kan ikke overvurderes. Frem for alt bør offentlighedens interesse have forrang i skovdatainfrastrukturen.

Hver EU-medlemsstat, der drager fordel af skove, bør have en langsigtet skovplan, der supplerer andre skov- og træstrategier og sikrer en perfekt overensstemmelse med målene for bæredygtig udvikling. Under hensyntagen til skovenes multilaterale værdier bør de sociale og økonomiske aspekter indgå i skovplanernes struktur sammen med partnerskabsprincippet og inddragelsen af civilsamfundet i udarbejdelsen og gennemførelsen af langsigtede skovplaner.

Den Stående Skovbrugskomités rolle bør styrkes, og den bør omfatte relevante aktører fra civilsamfundet.

MÅNEDENS GÆST

Månedens gæst er Bruno Kaufmann, ambassadør for det europæiske borgerinitiativ, som for EU-borgerne er et unikt redskab til ideelt set at foreslå ny EU-lovgivning. Han giver sit bud på, hvorfor det europæiske borgerinitiativ er så vigtigt, og hvorfor det engang, hvis det bliver en succes, kan ende med at

blive set som en af de største demokratiske milepæle siden indførelsen af den almindelige og lige valgret i det 20. århundrede.

Bruno Kaufmann er en svensk politolog og journalist, der har forfattet publikationer på mere end 40 sprog om moderne direkte og repræsentativt demokrati. Han er korrespondent inden for globalt demokrati ved SWI swissinfo.ch, Swiss Broadcasting Company's udenrigsredaktion, og nordeuropakorrespondent for SRF (det schweiziske statslige radio og tv-selskab). Bruno er medstifter af og bestyrelsesmedlem i flere organisationer, der arbejder for demokrati, såsom Initiative and Referendum Institute, Democracy International og Global Forum on Modern Direct Democracy. Han er desuden direktør for internationalt samarbejde ved Swiss Democracy Foundation.

BRUNO KAUFMANN: HVORFOR DET EUROPÆISKE BORGERINITIATIV ER MEGET MERE AFGØRENDE, END VI MÅSKE TROR

Meget kunne være bedre, når det drejer sig om demokratiets tilstand som helhed, navnlig det europæiske borgerinitiativ (ECI).

Ifølge den seneste "[World Democracy Report](#)", som blev fremlagt af "Varieties of Democracy" den 7. marts, er procentdelen af mennesker, der lever i demokratier, faldet til samme niveau som for næsten 40 år siden. Samtidig med, at flere mennesker end nogensinde i hele verden er berettigede til at stemme ved valg i år, bliver et stort antal af de lande, der er værter for disse valg, mere autokratiske.

Der lød også kritiske røster under [civilsamfundsgugen](#), der som den første af sin slags blev afholdt af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg i begyndelsen af marts. Kritikken vedrørte det europæiske borgerinitiativ – det første grænseoverskridende direkte demokratiske redskab i verden. "For kompliceret", for "uattraktivt", "kun ringe tillid", "ineffektivt" og "ikke særlig kendt" var blot nogle af de knap så flatterende tilbagemeldinger fra interessenter fra civilsamfundet, medierne, den akademiske verden og forvaltningen af ECI.

Jeg syntes, at disse meget kritiske vurderinger var skræmmende korrekte – men også, at kritikken var for forsigtig og moderat. Demokratiet fortjener at være den dominerende styreform verden over. For at opnå dette er vi som borgere og stemmeberettigede vælgere på denne planet nu nødt til at række ud efter mere end det, vi allerede har.

Det betyder, at der skal gøres mere end at forsvare sig mod rædsler og mod nutidens diktatorer og deres kujonagtige håndlangere. Vi er nødt til at tage meget større skridt fremad. Videreudviklingen af det europæiske borgerinitiativ er et eksempel på et sådant skridt.

For hvad har vi fået med ECI? Tre ting. En rettighed, et instrument og et værktøj, der ikke tidligere har eksisteret i historien eller et andet sted i verden. Det er komplekst og bredt udformet, digitalt, direkte demokratisk, tværnationalt, har en understøttende infrastruktur og anvendes i vid udstrækning.

Siden 2012 er ECI blevet oprettet, indført, praktiseret og forbedret, hvilket gør det til et levende bevis for, at det demokratiske rum kan udvides og konsolideres, selv under de vanskeligste omstændigheder.

Næste år, når initiativet fylder 13 år, vil dette forkælede barn forhåbentlig udvikle sig til en stædig teenager, der kan vise Europa og verden, hvad det er i stand til. Og vi har brug for denne friske, vilde styrke til på afgørende vis at puste nyt liv i de rodfæstede mentaliteter i nationalstaterne og de bureaukratiske strukturer i Den Europæiske Union.

Lad os sige det, som det er – vi har ikke brug for en konstant urolig genopfindelse af demokratiske måder at leve sammen på, som ofte går under navnet innovation. I stedet er vi nødt til at hellige os ECI for at sikre, at det når at fylde 16 år eller som minimum 18 år ved udgangen af dette årti.

Hvad vil dette sige? Inden 2028 eller 2030 skal der ske to vigtige ændringer. For det første skal ECI's beføjelser til at fastsætte dagsordenen ligestilles med Europa-Parlamentets beføjelser. Med andre ord bør europæerne kunne foreslå lovgivning og andre regeringstiltag på samme måde som valgte medlemmer af Europa-Parlamentet.

For det andet bør EU's borgere inden udgangen af dette årti kunne tage initiativ til ikke blot lovgivning, men også afstemninger blandt befolkningen i hele Europa om væsentlige spørgsmål – ofte blot kaldet folkeafstemninger. Den paneuropæiske folkeafstemning er ikke nogen ny idé, men det er en idé, som tiden nu er moden til takket være ECI's tilblivelse og tidlige funktion.

Hvis en sådan udformet fremtid kan bygges op omkring ECI, vil folk se tilbage på dette værktøj og på dette tidspunkt som det, der skabte et af de mest fantastiske demokratiske resultater siden gennembruddet for almindelige og lige valg i det 20. århundrede.

VALGET TIL EUROPA-PARLAMENTET – 6.- 9. JUNI 2024: JEG STEMMER. GØR DU?

I vores nye klumme *Jeg stemmer. Gør du?*, som kører indtil juni 2024, fremlægger vi vores gæsters holdning til, hvordan og hvorfor man bør stemme til EU-valget. I denne udgave er vores gæst **Konstantina Manoli, en 19-årig studerende fra Grækenland,**

som deltog i dette års Dit Europa, din mening.

EØSU's flagskibsarrangement for unge, der for første gang blev afholdt under civilsamfundsdagen, samlede mere end 100 unge fra hele EU, kandidatlandene og UK til livlige debatter om demokrati og Europas fremtid.

Konstantina Manoli studerer fremmedsprog, oversættelse og tolkning ved Det Joniske Universitet i Grækenland. Hun er en dedikeret lingvist med en passion for politiske diskussioner og globale anliggender.

INDFLYDELSE PÅ FREMTIDEN: UNGE VÆLGERE SPILLER EN VIGTIG ROLLE FOR UDFORMNINGEN AF DEMOKRATIET

Af Konstantina Manoli

Man kan ikke benægte, at udøvelsen af stemmerettigheder er et effektivt redskab til at komme til orde og påvirke politikker. Når der er valg, vælger vi nemlig generelt selv vores stemme – de mennesker, vi personligt anser for de bedst egnede til at repræsentere os, vores overbevisninger og vores værdisystemer. De fleste mennesker, navnlig vi unge, har dog tendens til at undervurdere betydningen af at stemme.

Vi taler med store ord om, hvordan vi ønsker at forandre verden for at skabe en bedre fremtid for os alle og for de næste generationer. Men et sted i processen, når vi får følelsen af, at vores meninger, værdier og idealer ikke længere tæller, eller at vi ikke har noget at skulle have sagt, giver vi op.

Som ung kvinde fra Grækenland kender jeg alt for godt til den følelse. Jeg kender frustrationen over at ikke at blive hørt, over at se vores rettigheder blive krænket og over at føle sig hjælpeløs, når der ikke ser ud til at være mere, vi kan gøre. Selvom vi gør vores bedste, ender tingene ikke altid som planlagt. Det er i disse øjeblikke, omgivet af ekkoet af vores bestræbelser, at vi ofte glemmer en grundlæggende sandhed – at vores stemme giver indflydelse! Som Barack Obama engang sagde: "Hver en stemme tæller!"

Jeg tror desværre ikke kun, dette er min oplevelse eller noget, der kun gælder for grækere, unge eller kvinder. Sandheden er, at mange mennesker deler denne opfattelse uanset deres alder, etnicitet, køn, religion eller personlige omstændigheder.

Deltagelse i valg er vores fælles stemme i udformningen af den fremtid, vi ønsker os. Ved at tage sagen i egen hånd sikrer vi, at vores drømme og værdier vinder genklang i de beslutninger, der former vores samfund. Vi er nødt til at gøre noget, for vores stemme er afgørende og kan åbne døren for en fremtid, hvor ekkoet fra en indflydelsesrig ungdom stadig runger.

Husk også på John Lewis' vise ord: "Hvis ikke os, hvem så? Hvis ikke nu, hvornår så?"

EØSU

Udvidelse: Repræsentanter fra EU-kandidatlandene vil nu deltage i EØSU's arbejde

Den 15. februar lancerede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) officielt sit initiativ til at byde civilsamfundsrepræsentanter fra EU's kandidatlande velkommen. Der blev udvalgt i alt 131 "[medlemmer fra kandidatlandene](#)" til den pulje af civilsamfundsekspertes, som skal deltage i udvalgets arbejde og således gøre EØSU til den første institution, der åbner sine døre for EU's kandidatlande.

Dette initiativ er EØSU's formand Oliver Röpkes [politiske prioritet](#). Det fastsætter nye standarder for inddragelse af kandidatlandene i EU's aktiviteter og letter deres gradvise og håndgribelige integration i EU.

Initiativet blev indviet på EØSU's plenarforsamling, hvor det modtog en varm velkomst fra **Věra Jourová**, næstformand for Kommissionen, **Milojko Spajić**, Montenegros premierminister, og **Edi Rama**, Albaniens

premierminister. De fik følgeskab af repræsentanter for civilsamfundet fra ni EU-kandidatlande (Albanien, Bosnien-Hercegovina, Georgien, Moldova, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien, Tyrkiet og Ukraine) og online af andre medlemmer fra kandidatlandene, som alle deltog i en EØSU-plenarforsamling for første gang.

Ved denne skelsættende lejlighed understregede **formand Oliver Röpk**e: "Vi kan ikke længere holde kandidatlandene i venteværelset. Derfor har EØSU besluttet at åbne sine døre for kandidatlandene og inddrage deres repræsentanter – medlemmerne fra kandidatlandene – i udvalgets arbejde".

Premierminister Milojko Spajić sagde: "Vi sætter stor pris på disse aspekter af den gradvise integration. Vi ser ikke dette som en erstatning for medlemskab, men som en måde, hvorpå både Vestbalkan-regionen (i overensstemmelse med en meritbaseret "regattatilgang") og EU kan forberedes på integration".

Premierminister Edi Rama udtalte: "Jeg er stærkt overbevist om, at det, der sker her, også bør ske i Europa-Parlamentet, Kommissionen og Det Europæiske Råd. Det er den eneste måde, hvorpå man kan imødekomme alle ønsker og give en meget konkret energiindsprøjtning".

Věra Jourová, Kommissionens næstformand med ansvar for værdier og gennemsigtighed, sagde: "En udvidelse er af gensidig interesse. Det er fortsat en geostrategisk investering for Unionen. Derfor støtter vi lanceringen af dagens initiativ og alle andre, der hjælper vores partnerlande med at få succes med reformbestrebelse, der fører til en bedre økonomi og et stærkere demokrati".

Den fuldstændige liste over medlemmer fra kandidatlandene, som er udvalgt til puljen, findes [her](#). (at)

Civilsamfundssugen: Det europæiske civilsamfund fastsætter dagsordenen for EU's næste ledere

Fra den 4. til den 7. marts var Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) vært for den første civilsamfundssuge nogensinde, hvor over 800 repræsentanter for civilsamfundsorganisationer og ungdomsgrupper mødtes for at drøfte det kommende EU-valg og EU's fremtid. Konklusionerne skal indarbejdes i en EØSU-resolution i juli, hvor civilsamfundets forventninger til Europa-Parlamentets og Kommissionens næste ledere vil blive skitseret.

Med de fem store initiativer – [civilsamfundsdagene](#), [det europæiske borgerinitiativs dag](#), [Dit Europa, din mening!](#), [civilsamfundsprisen](#) og [journalistseminaret](#) – har civilsamfundssugen til formål at:

- sætte borgerne i stand til at samarbejde med EU og udøve deres demokratiske rettigheder
- identificere og imødegå trusler mod de demokratiske værdier, såsom desinformation og vælgerapati, og
- indsamle anbefalinger fra civilsamfundet, som skal indgå i fremtidige EU-planer.

Et [første kig](#) på civilsamfundsorganisationernes budskaber til de nye EU-ledere viser, at de især har fokus på lydhør forvaltningsskik, inkluderende politikker og en bæredygtig fremtid for alle europæere.

Bekæmpelse af misinformation

Forud for valget til Europa-Parlamentet har ungdomsrepræsentanter og journalister udtrykt bekymring over den voldsomme udbredelse af misinformation og den stigende onlinepolarisering. De har derfor understreget, at der er brug for solide retlige rammer. Civilsamfundet opfordrer til, at regeringer, skoler og teknologivirksomheder samarbejder for at fremme digitale færdigheder og skabe et videnrigt og inklusivt onlinemiljø.

En økonomi, der tjener alle og planeten

Civilsamfundet opfordrede til, at man går fra vækstcentrerede modeller til holistiske tilgange, der prioriterer trivsel, velstand og miljømæssige begrænsninger. I overensstemmelse hermed slog ungdomsorganisationerne til lyd for et direktiv om virksomheders bæredygtighed og foreslog, at miljøskadelige varer pålægges særlige afgifter.

Deltagerne understregede også Unionens rolle i den digitale omstilling og opfordrede den indtrængende til at påtage sig et etisk lederskab inden for kunstig intelligens og sikre borgeruddannelse. Sådanne foranstaltninger har til formål at sikre ansvarlig økonomisk vækst og sætte borgerne i stand til at navigere i det teknologiske landskab, der hele tiden udvikler sig.

Mere indflydelse til de unge

Civilsamfundet insisterede på, at de unge skal have mulighed for at forme Europas fremtid. De efterlyste en "ungdomstest" af alle EU-politikker for at vurdere deres indvirkning på de yngre generationer. Ungdomsgrupperne foreslog navnlig ungdomskvoter til valget til Europa-Parlamentet for at øge repræsentationen.

Styrkelse af demokratiet

Deltagerne efterlyste et mere modstandsdygtigt og inklusivt demokrati med vægt på en struktureret dialog med civilsamfundet på alle forvaltningsniveauer. Denne dialog skal sammen med kapacitetsopbygning styrke civilsamfundet i EU-kandidatlandene og skabe et sikkert og gunstigt miljø, hvor det europæiske civilsamfund kan trives.

Mere end bare en forslagskasse

Ugen påviste det europæiske borgerinitiativs styrker og svagheder. Deltagerne anerkendte, at der er blevet skabt positive resultater, men luftede også deres frustration over EU-institutionernes utilstrækkelige reaktion. De efterlyste mere fyldestgørende svar på borgerinitiativerne, som kan skabe stærkere partnerskaber og styrke borgernes deltagelse ved hjælp af fælles bedste praksis.

Et blik ind i fremtiden

Anbefalingerne skal indgå i en kommende EØSU-resolution om civilsamfundets forventninger til det næste Europa-Parlament og den næste Kommission. (gb)

[Den irske velgørenhedsstiftelse for ældre Third Age Foundation vinder EØSU's civilsamfundspris for mental sundhed](#)

EØSU's civilsamfundspris hædrer almenyttige projekter, der gennemføres af enkeltpersoner, civilsamfundsorganisationer eller virksomheder. Hvert år vælges et nyt tema, som dækker et vigtigt område i EØSU's arbejde. Vinderen af den 14. civilsamfundspris, der er i år er tilegnet mental sundhed, er den irske velgørenhedsstiftelse **Third Age Foundation og dennes netværk for socialt engagement - **AgeWell** -, som tager kampen op mod ældres ensomhed.**

Den 7. marts belønnede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) fem nonprofitorganisationer for deres fremragende indsats for at bekæmpe psykiske lidelser, som er steget dramatisk i EU.

Prisen på 50.000 EUR blev fordelt på de fem vinderprojekter.

Den irske velgørenhedsorganisation [Third Age Foundation](#) vandt førstepræmien på 14.000 EUR.

De øvrige fire vindere, der hver modtog 9.000 EUR, var:

- på 2. pladsen: **Pro Lapinlahti association**, FINLAND, for sit fællesskabscenter [Lapinlahden Lähde](#)
- på 3. pladsen: [Integra](#), SLOVAKIET, for sit initiativ "**Crazy? So what!**"
- på 4. pladsen: [Lilinkoti Foundation](#), FINLAND, for sine spil [The World of Recovery](#)
- på 5. pladsen: foreningen [Animenta](#), ITALIEN, for sit projekt **Telling Stories for Good**

VINDER AF FØRSTEPRÆMIEN

Med sit netværk for socialt engagement **AgeWell** hjælper den irske velgørenhedsstiftelse **Third Age Foundation** ældre mennesker, der føler sig, isolerede, skrøbelige og sårbare. **Stiftelsens enestående tilbud tager sit udgangspunkt i lokalsamfundet, hvor personer over 50 år støtter ældre mennesker i en risikabel situation, eller som har et særligt behov.** Gennem en kombination af besøg i hjemmet og en smartphoneapp indeholdende et spørgeskema om mental sundhed tilbyder AgeWell således en besøgsvensordning og psykologisk støtte og opfanger sundhedsrisici på et tidligt tidspunkt.

ANDRE VINDERPROJEKTER

Andenpladsen gik til den finske forening **Pro Lapinlahti** og dens fællesskabscenter **Lapinlahden Lähde** eller "Foråret i Lapinlahti". Centret, der er opstået i forbindelse med reoveringen af Lapinlahtihospitalet i Helsinki, afholder forskellige workshops og arrangementer vedrørende viden om mental sundhed, som hvert år tiltrækker 50.000 besøgende. Som diagnosefrit område giver centret alle mulighed for at være dem selv uden at føle sig stemplet, hvilket giver en følelse af empowerment i stedet for at blive talt ned til.

På tredjepladsen finder vi den slovakiske organisation **Integra** med sit initiativ **Crazy? So what!**, som nedbryder stereotyper ved at give unge mulighed for bedre at kunne sætte sig ind i mental sundhed.

Initiativet giver et førstehåndsindtryk af, hvad det vil sige at have det dårligt mentalt, og vejen til at få det bedre igen.

Vinderen af fjerdepladsen, den finske **Lilinkoti Foundation**, ser det som sit kald at støtte mental sundhed med sine innovative og kreative spil kaldet **The World of Recovery**. Spillene fremmer restituering af den mentale sundhed gennem mål, der inspirerer til et sundt selvbillede, personlig autonomi og et aktivt og meningsfyldt liv. Det første er et ikkevoldeligt mobilt spil, og det andet spil er et prisvindende bordrollespil. Spillene drejer sig om mental sundhed og henvender sig til mennesker, der er i bedring efter afvænnning fra stofmisbrug, sammen med fagfolk, og de er gratis at bruge.

Projektet **Telling Stories for Good**, sikrede en femte plads til den Italienske nonprofitorganisation **Animenta**. Med dette projekt omskriver Animenta stereotype fortællinger om spiseforstyrrelser, som berører mere end fire millioner mennesker alene i Italien, hvoraf to millioner er unge. Dets programmer til forebyggelse og bevidstgørelse gennemføres online af frivillige fagfolk og på skoler i hele Italien.

EØSU lancerede dette års pris i juli 2023. Ved at lade prisen vedrøre mental sundhed, ønskede man at anerkende den afgørende rolle, som alle, der beskæftiger sig med dette vigtige tema, spiller i behandlingen og forebyggelsen af mentale sundhedsproblemer. **Vinderne blev udvalgt blandt mere end 100** ansøgere fra 23 medlemsstater.

Tidligere emner for prisen omfatter unge og hjælp til Ukraine, klimaindsats, ligestilling mellem kønnene og styrkelse af kvinders indflydelse og status samt migration. I 2020 erstattede EØSU civilsamfundsprisen med en engangspris for civil solidaritet, som var tilegnet bekæmpelse af covid-19. (II)

[ECI-dagen 2024: En højere barre for borgerinddragelse](#)

ECI-dagen 2024 mindede os tydeligt om både de muligheder og begrænsninger, der knytter sig til det europæiske borgerinitiativ (ECI). Vist blev det fejret, at man med tidligere initiativer har formået at øge bevidstheden om borgerinitiativet og sætte skub i en offentlig debat, men drøftelserne blotlagde også frustrationerne over, at EU-institutionerne ikke er gode nok til at reagere og følge op.

De vigtigste budskaber fra ECI-dagen:

- **Ikke blot en forslagskasse.** Europæiske borgerinitiativer, der har opnået det påkrævede antal underskrifter, bør automatisk føre til reel handling fra Kommissionens side, herunder konkrete svar og om nødvendigt lovgivningsforslag. Således ville initiativerne kunne påvirke EU-retten direkte og dermed fremme en mere meningsfuld dialog mellem EU's borgere og institutioner.
- **Stærkere partnerskaber.** Samarbejde er afgørende. Hvis borgernes stemme skal styrkes, kræver det et strategisk samarbejde mellem initiativtagere, civilsamfundet, medier og offentlige partnere.
- **Løbende forbedringer.** Rammerne for det europæiske borgerinitiativ udvikles løbende. Ved at anvende bedste praksis og fremme videndeling mellem interessenterne kan vi forbedre ECI-processen og give endnu flere borgere mulighed for at deltage aktivt.

Gennem borgerinitiativet kan borgerne anmode EU om at træffe tiltag og foreslå en ny lov vedrørende det pågældende emne. Når et initiativ har fået 1 million underskrifter, beslutter Kommissionen, hvilke tiltag der eventuelt skal træffes. (gb)

[YEYS 2024: Ungdomsprioriteter for den kommende EU-mandatperiode](#)

Mere end 100 unge fra EU, kandidatlandene og UK samledes til [Dit Europa, din mening!](#) (YEYS) og udvekslede visioner for og anbefalinger til Den Europæiske Unions fremtid. Da valget til Europa-Parlamentet nærmer sig, prioriterer YEYS 2024

bekæmpelse af manglende engagement og fremme af unges deltagelse.

Vigtigste anbefalinger:

1. indføre en ungdomskvote ved valg til Europa-Parlamentet
2. vedtage et direktiv, der stiller krav om menneskerettigheder og miljøhensyn i forbindelse med forsyningskæders og virksomheders aktiviteter
3. etablere en retlig ramme for sociale medier til bekæmpelse af polarisering og desinformation
4. udvikle en standardiseret strategi for seksuelle og reproduktive rettigheder
5. gennemføre særlige beskatningsretningslinjer for varer med skadelig effekt på klimaet med et provenu til finansiering af klimavenlige initiativer.

Disse forslag vil blive overdraget til EU-institutionerne og de politiske beslutningstagere og vil bidrage til resultaterne af civilsamfundsugen og til en EØSU-resolution om det kommende valg til Europa-Parlamentet. (gb)

EØSU efterlyser en strategi for civil dialog

I en debat med Kommissionens næstformand og kommissær for demokrati og demografi, Dubravka Šuica, efterlyste EØSU en strategi for civil dialog som et første skridt hen imod en styrkelse af civilsamfundets rolle og øget borgerdeltagelse i EU's politiske beslutningsproces.

EØSU fremsætter sine ønsker i udtalelsen [Metoder til styrkelse af den civile dialog og deltagelsesdemokratiet i EU](#), som blev vedtaget kort efter debatten på EØSU's plenarforsamling den 15. februar.

Her understreges det, at der er et presserende behov for at fremskynde gennemførelsen af artikel 11 i traktaten om Den Europæiske Union (EUT), hvoraf det fremgår, at EU-institutionerne har et fælles ansvar for at sikre, at det organiserede civilsamfund inddrages aktivt i udformningen af EU's lovgivning.

Dette bør ske som opfølgning på konferencen om Europas fremtid, der var et skelsættende initiativ og en større demokratisk øvelse, som omfattede en række borgerledede debatter om spørgsmål, der berører borgernes liv direkte.

"Vi kan allesammen være enige om, at borgerne bør kunne komme til orde, også uden for stemmeboksene. Vi i EU-institutionerne og EU-organerne bør alle blive bedre til at inddrage civilsamfundet i en meningsfuld dialog, hvor der ikke blot er tale om information og samråd", sagde EØSU's formand, **Oliver Röpke**.

Opbygning af et mere åbent, inklusivt og demokratisk EU kræver øget borgerdeltagelse og et stærkere partnerskab mellem EU-institutionerne og de nationale forvaltninger. "Vores fælles indsats vil sikre, at EU kan blive ved med at repræsentere et håb og være en model for deltagelsesdemokrati i hele verden", understregede EU-kommissær Dubravka Šuica.

Pietro Barbieri, udtalelsens ordfører, erklærede: "Med denne udtalelse opfordrer EØSU EU-institutionerne til at tage et konkret skridt fremad og vedtage en strategi for civil dialog, der giver liv til en handlingsplan og en interinstitutionel aftale, som omfatter alle niveauer i EU. EØSU's engagement er udtryk for et presserende behov, der ikke kan gives afkald på, og som ikke kan udsættes".

Medordfører **Miranda Ulens** tilføjede: "Vi har allerede god praksis for social dialog. Vores forslag vil sikre, at andre legitime og repræsentative organisationer også kan komme til orde. Lad os skabe et ægte demokratisk Europa for borgerne! #TogetherStrong!' (II)

Meet the Champions of Excellence: EØSU og Kommissionen sætter fokus på erhvervsuddannelse for at imødegå manglen på arbejdskraft

Den 23. februar afholdt EØSU og Kommissionen i forbindelse med det europæiske år for færdigheder et flagskibsarrangement, som samlede over 400 unge fra alle EU's medlemsstater for at sætte fokus på de nødvendige færdigheder til nuværende og fremtidige job.

Arrangementet [Meet the Champions of Excellence](#) havde også deltagelse af 35 unge vindere fra EU af de nylige konkurrencer [WorldSkills](#) og [EuroSkills](#) samt [Abylympics](#) (en færdighedsolympiade for personer med handicap), hvor de konkurrerende dystede i over 20 forskellige discipliner, såsom mobilrobotteknologi, IKT, mekanik, grafisk design, bilteknologier og byggeri.

Vinderne delte inspirerende historier om deres lærings- og karriereforløb. De unge tilskuere havde under særlige demonstrationer mulighed for at se og lære om traditionelle og nye færdigheder inden for områder som blomsterbinding, billakering, robotteknologi og virtual reality. Der var også præsentationer om integration af robotsystemer, en robot til afmontering af miner i Ukraine og computerstøttet design (CAD) inden for maskinindustrien.

Formålet var at slå til lyd for de fordele og muligheder, som erhvervsuddannelse giver, navnlig på baggrund af den grønne og den digitale omstilling og det fremtidige arbejdsmarked. Erhvervsuddannelse er også relevant i den aktuelle kontekst med mangel på arbejdskraft og kvalifikationer og et misforhold mellem udbudte og efterspurgte færdigheder i EU, hvor over tre fjerdedele af alle virksomheder melder om vanskeligheder med at finde ansatte med de rette færdigheder.

EØSU's formand Oliver Röpké sagde: "Færdigheder er en vigtig ingrediens, når det handler om at styrke unges muligheder for at blomstre i både deres privatliv og arbejdsliv. I forbindelse med den igangværende digitale og grønne omstilling er vi gennem færdigheder i stand til ikke bare at tilpasse, men også udforme fremtidens job".

Nicolas Schmit, EU-kommissær for beskæftigelse og sociale rettigheder, sagde:

"Erhvervsuddannelse giver rigtig mange muligheder på nutidens arbejdsmarked. Jeg er overbevist om, at erhvervsuddannelse har potentiale til at hjælpe os med at afhjælpe misforholdet mellem udbudte og efterspurgte færdigheder og manglen på arbejdskraft, som holder Europas industrier tilbage".

Arrangementet viste, at erhvervsuddannelse er et fremragende valg, der giver gode karrieremuligheder og hurtigere jobmuligheder for unge, men også for voksne, der ønsker at skifte job eller bare opdatere deres eksisterende færdigheder. Det er dog ofte ikke de fremtidige studerendes første prioritet. I 2021 var lidt over halvdelen af alle studerende på de mellemlange uddannelser indskrevet i erhvervsrettede programmer.

I 2022 fandt næsten 80 % af alle nyuddannede studerende fra erhvervsuddannelser et job, og EU har et mål om at nå op på 82 % inden 2025. (II)

Det europæiske demokratipas er blevet ajourført

Prøver du at ændre uddannelsessystemet? Er der problemer med forgiftede fødevarer? Vil du gerne flytte godstransporten fra vej til jernbane? Eller har du problemer med at få registreret din virksomhed på tværs af grænserne? EU-borgere har mange rettigheder, men også svære valg, der skal træffes. Derfor er det vigtigt, at de ved, hvor og hvordan de kan gøre en forskel, og hvilke muligheder de har.

Vores populære europæiske demokratipas har svarene, og det er netop blevet ajourført! Passet omfatter faktablade, baggrundsinformation og vejledninger til alle dele af det moderne europæiske demokrati, herunder en oversigt over deltagelsesressourcer og en detaljeret håndbog om det europæiske borgerinitiativ (ECI).

Den [nye udgave](#) findes allerede på en række sprog, og flere sprog vil komme til inden for de næste par uger. (cw)

NYT FRA GRUPPERNE

Tid til et storstilet program for den europæiske forsvarsindustri

Af Antonello Pezzini, delegeret i EØSU's Rådgivende Udvalg for Industrielle Ændringer og tidligere medlem af EØSU's Arbejdsgivergruppe

Sidste januar gentog EU-kommissær for det indre marked Thierry Breton behovet for at konsolidere et indre forsvarsmarked for at garantere vores sikkerhed. "Vi begyndte med ammunition til Ukraine", sagde han. "Vi er nu nødt til at udvide denne tilgang og tilføje et storstilet program for den europæiske forsvarsindustri, der kan støtte udvidelsen af det europæiske industrigrundlag og udvikle den infrastruktur, der er nødvendig for at beskytte omstridte områder".

EØSU har ved adskillige lejligheder haft mulighed for at gentage behovet for at støtte lanceringen af et **program for udvikling af den europæiske forsvarsindustri (EDIDP)**, der har til formål at skabe et interoperabelt og integreret fælles forsvarssystem.

Det haster især at nå dette mål i betragtning af den aktuelle geopolitiske situation, som gør det presserende for os at styrke Europas strategiske autonomi på forsvarsområdet og udvikle et solidt fælles industrielt og teknologisk grundlag.

EDIDP bør være baseret på en fælles strategisk vision for forsvarsindustrien, der kan bringe den i retning af en effektiv integration af europæiske fabrikker og brugere, og have deltagelse af mindst tre medlemsstater.

Der er et nyt og stigende behov for struktureret dialog på europæisk plan i synergi og koordination med NATO samt et forsvarsministerråd, der kan tilvejebringe et varigt politisk lederskab og et forum for høring og vedtagelse af reelt europæiske beslutninger.

De vedtægtsmæssige bestemmelser skal sikre balance mellem store og små lande, 20 % mindre virksomheder blandt de deltagende virksomheder, uddannelse med henblik på kvalificeret personale og nye jobprofiler og videreuddannelse af ansatte, hvis færdigheder er blevet overflødige eller forældede.

Det er tid til at udvide og styrke denne tilgang, så den kommer til at omfatte et storstilet program for den europæiske forsvarsindustri, der er i stand til at støtte udvidelsen af det europæiske industrigrundlag gennem udvikling af produkter med dobbelt anvendelse. Det vil sige produkter, herunder software og teknologi, som kan anvendes til både civile og militære formål, og som omfatter produkter, der kan benyttes til udformning, udvikling, fremstilling eller anvendelse af kemiske eller biologiske våben og disses fremføringsmidler.

Læs hele artiklen af Antonello Pezzini i Arbejdsgivergruppens nyhedsbrev: <https://europa.eu/!yKMPTk>

Fra jord til brændende bildæk?

Der bliver ikke nogen grøn pagt uden en social pagt

Af EØSU's Arbejdstagergruppe

Den 26. februar blokerede landbrugere og deres traktorer for anden gang inden for få uger Bruxelles i protest. I stærk kontrast til det sædvanlige opbud af jakkesæt og velfriseret hår blev gaderne i EU-kvarteret overtaget af lastbiler, traktorer, hø og bunker af brændende bildæk. De komplekse årsager til landbrugernes protester spænder [fra den fælles landbrugspolitik over miljøpolitikker og til forhold, som intet har med disse spørgsmål at gøre](#).

Sandheden er, at de europæiske landdistrikter befinder sig i en vanskelig situation, som har varet længe. Arbejdstagergruppen og EØSU som helhed har gentagne gange advaret om, [at der ikke ville blive nogen grøn pagt uden en social pagt](#). Og selv om det kunne være fristende at afvise dette som endnu et udtryk for EU-jargon, ville det være en alvorlig fejltagelse. Landdistrikterne oplever nemlig reelle problemer i form af [mellemænd, der betaler landmændene småpenge for deres produkter, men opkræver uhyrlige forbrugerpriser](#), utilstrækkelig støtte til gennemførelse af miljøreformer samt (ikke-fair) frihandel, barske arbejdsvilkår og klimaforandringer.

Reaktionen fra Kommissionen, [som i al hast droppede kravene vedrørende pesticider](#), er endnu mere bekymrende end manglen på en regulær høringsproces og inddragelse af arbejdsmarkedets parter samt den manglende handling på det socialpolitiske plan. Ligesom med miljøforanstaltninger kan det købe vores politikere lidt tid, hvis de trækker disse foranstaltninger tilbage, men det vil også skubbe os ud over det punkt, hvor der ikke er nogen vej tilbage for miljøet.

Tilmed forsøger den yderste højrefløj her op til valget til Europa-Parlamentet at udnytte utilfredsheden, og den har i et vist omfang haft held til at vende protesterne mod verdensmålene, den grønne pagt og 2030-dagsordenen.

Konference om metoder til styrkelse af civilsamfundet og deltagelsesdemokratiet i EU

af EØSU's Gruppe af civilsamfundsorganisationer

Den 25. marts fra kl. 14.30 til 18.00 vil EØSU's Gruppe af civilsamfundsorganisationer afholde en konference i Bruxelles for at undersøge, hvordan EU som helhed og medlemsstaterne hver især kan arbejde hen imod en effektiv bæredygtig civil dialog og deltagelsesdemokrati

Gæstetalerne vil omfatte:

- **Pedro Silva Pereira**, næstformand for Europa-Parlamentet, som afløser for formanden for Europa-Parlamentet, Roberta Metsola, om kontakt med civilsamfundsorganisationer, der repræsenterer borgerne
- **H.E. Willem van de Voorde**, Belgiens ambassadør og faste repræsentant ved Den Europæiske Union.

På konferencen vil følgende to nylige initiativer blive fremlagt:

- **EØSU's udtalelse** om Metoder til styrkelse af den civile dialog og deltagelsesdemokratiet i EU ([SOC/782](#)), der blev udarbejdet på anmodning af det belgiske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union og vedtaget på EØSU's plenarforsamling den 15. februar
- et **åbent brev**, som fik støtte fra 156 underskrivere fra 26 EU-medlemsstater og blev til på initiativ af Gruppen af civilsamfundsorganisationer og Civil Society Europe. I brevet opfordres de vigtigste EU-institutioner til at træffe konkrete foranstaltninger med henblik på at gennemføre en åben, gennemsigtig og regelmæssig dialog med civilsamfundsorganisationerne på alle politikområder.

Konferencen vil samle institutionelle interessenter og et bredere publikum for at reflektere over, hvordan de foranstaltninger, der foreslås i disse og andre initiativer, kan gennemføres.

Konferencen er **åben for offentligheden**. Der kræves forudgående tilmelding for aktiv deltagelse på stedet eller online. Arrangementet vil blive [streamet](#).

Yderligere oplysninger, programudkast, tilmelding og streaming kan findes på [arrangementets websted](#).

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

[Brochure om den 14. civilsamfundspris: Læs mere om de indsendte projekter!](#)

For at gøre opmærksom på civilsamfundets indsats for at dæmme op for den stille epidemi af mentale sundhedsproblemer i EU har EØSU udgivet en brochure med en række projekter, som er blevet indsendt i forbindelse med civilsamfundsprisen om mental sundhed. Læs brochuren [her](#).

[Vidste du...? Fakta og tal om mental sundhed](#)

Fakta og tal om mental sundhed i EU tegner ikke noget rosenrødt billede, men udgør snarere en opfordring til handling. EØSU går ind for stærkere foranstaltninger til fremme af mental sundhed på nationalt plan og EU-plan. Udvalget har tillige opfordret til bindende lovgivning for at forebygge psykosociale risici på arbejdspladsen. Med civilsamfundsprisen for mental sundhed hylder udvalget civilsamfundets fortsatte bestræbelser på at forbedre europæernes trivsel.

1. Efter rapporter om, at psykiske lidelser såsom angst og depression er steget voldsomt i hele Europa i kølvandet på covid-19-pandemien, besluttede EØSU at udvalgets vigtigste civilsamfundspris skulle handle om mental sundhed. Ifølge OECD er andelen af unge med angst mere end fordoblet i flere europæiske lande. Pandemien sænkede også alderen for, hvornår spiseforstyrrelser sætter ind, navnlig blandt teenagere. Allerede før covid-19 var mindst 84 millioner mennesker i hele EU ramt af mentale sundhedsproblemer – hvilket svarer til en ud af seks.
2. Omkring 4 % af de årlige dødsfald i EU tilskrives mental sundhed og adfærdsforstyrrelser. Dårlig mental sundhed har også gevaldigt store økonomiske konsekvenser, da de direkte og indirekte omkostninger tegner sig for ca. 4 % af BNP. Mere end en tredjedel af disse omkostninger skyldes lavere beskæftigelsesfrekvenser og faldende produktivitet på arbejdspladsen.
3. I 2020 rapporterede 44,6 % af den erhvervsaktive befolkning i alderen 15-64 år i EU ifølge Eurostat om risikofaktorer for deres mentale trivsel på arbejdspladsen. Næsten en femtedel af de beskæftigede i EU oplyste, at stor arbejdsbyrde eller tidspres var blandt de hyppigste risikofaktorer for dårlig mental trivsel på arbejdspladsen.
4. Mental trivsel er rykket op og står nu øverst på den politiske dagsorden i EU. Som følge heraf vedtog Kommissionen en overordnet strategi til mental sundhed i juni 2023. Med EU-støtte på 1,23 mia. EUR har denne nye tilgang til formål at fremme mental sundhed inden for alle EU-politikker og fokusere på tre vejledende principper, nemlig tilstrækkelig og effektiv forebyggelse, adgang til økonomisk overkommelig mental sundhedspleje og -behandling af høj kvalitet samt reintegrering i samfundet, når man er blevet rask igen. Mental sundhed er også en politisk prioritering for EØSU og har en central placering i udvalgets arbejde.
5. EØSU modtog hele 105 ansøgninger på tværs af EU. De dækker en lang række emner – fra projekter, der forebygger psykosociale risici på arbejdspladsen eller tackler spørgsmål som stofmisbrug og cyberafhængighed, til bekæmpelse af stigmatisering i forbindelse med mental sundhed og fremme af støtte fra lokalsamfundet. EØSU håber, at man ved at belønne og demonstrere disse vigtige ikke-statslige bestræbelser på at støtte mental sundhed også kan inspirere andre til at gøre det samme. (sg)

Bevarelse af den mentale sundhed i alderdommen: Den sociale kontakt er vigtig

Den irske velgørenhedsstiftelse for ældre, Third Age Foundation, er gennem sit netværk for socialt engagement - AgeWell - med til at bekæmpe ældres ensomhed. AgeWells besøgsvenner, der selv er over 50 år, besøger ugentligt de ældre i deres hjem og gør

dem således lidt selskab, men holder også øje med den ældres sundhed og trivsel ved hjælp af et spørgeskema, der ligger i en mobilapp. Alison Branigan fra Third Age Foundation kunne fortælle os, at til dato har mere end 500 mennesker i irske County Meath modtaget støtte, hvoraf nogle beskriver tjenesten som en "livline" eller endda som "lys for enden af en lang, mørk tunnel".

Hvad fik dig til at gå i gang med projektet?

AgeWell blev indført i County Meath som støtte til den voksende ældre befolkning, som havde særlige sociale, følelsesmæssige, psykologiske og fysiske plejebenhov. Vores sundhedsvæsen er under et enormt pres, vores befolkning vokser og bliver ældre, og der er lange ventelister til tjenesteydelser, såsom hjemmehjælp. AgeWell yder hurtig og praktisk hjælp, der supplerer og fremmer de eksisterende sundhedstjenester ved at yde støtte til ældre, der er isolerede, ensomme, svage, bundet til hjemmet eller i en risikabel situation og hjælper dem til at kunne leve længere og bedre i omgivelser, de selv har valgt, ved at stille social kontakt til rådighed og hele tiden holde øje med deres sundhed og trivsel og ved at kortlægge og forholde sig til problemer, når de opstår, inden de udvikler sig til noget mere alvorligt. AgeWell passer

også godt ind i det etiske grundlag for vores stiftelse Third Age, som yder direkte støtte til ældre i form af innovative tjenester og programmer og udgør en enestående mulighed for at udøve et stykke frivilligt arbejde, hvor ældre kan støtte ligestillede og andre samfundsgrupper.

Hvordan er jeres projekt blevet modtaget? Har I fået tilbagemeldinger fra dem, I har hjulpet? (Giv gerne eksempler)

AgeWell har til dato hjulpet mere end 500 ældre i County Meath. Mange sætter virkelig stor pris på programmets besøgsvenordning: De har opbygget et særligt tillidsforhold til deres AgeWell-besøgsven, hvilket giver os indblik i deres behov og bekymringer og på den måde sætter os i stand til bedre at kunne hjælpe dem.

Kommentarer fra vores klienter lyder: "Ordningen er en livline", "Jeg vidste ikke, at jeg havde brug for støtten, før jeg fik den", "Jeg er så taknemmelig for ordningen og min besøgsven. Hun er ugens højdepunkt", "Jeg var meget ensom og så ingen mennesker i løbet af dagen, så jeg ser virkelig frem til mine besøg". En af klienterne, der havde været rigtig langt nede og har indrømmet at have forsøgt at begå selvmord flere gange, sagde: "AgeWell kom på det helt rigtige tidspunkt - de hjalp mig med at få øje på lyset for enden af en lang, mørk tunnel". Og han tilføjede: "Alle burde have adgang til denne ordning".

Vores frivillige besøgsvenner, som selv er ældre mennesker, har dette at sige: "Jeg elsker at være frivillig", "Det er så dejligt at mærke, at man gør en forskel", og "Jeg har lært utroligt meget om mennesker og om mig selv ved at udføre dette arbejde".

Vi kan rent statistisk bevise, at AgeWell gavner trivsel og den sociale, følelsesmæssige og informationsmæssige støtte, mindsker isolation og ensomhed, forbedrer den subjektivt oplevede sundhedstilstand og øger den fysiske aktivitet.

Andre tilbagemeldinger kommer fra klienternes pårørende, der fortæller, at ordningen har givet dem fred i sindet, og vi modtager anerkendelse for vores arbejde fra sundhedstjenesteydere, der løbende henviser klienter direkte til os.

Hvilket råd ville du give andre organisationer, der ønsker at opnå resultater med lignende aktiviteter og programmer?

Kend jeres målgruppe, inddrag jeres brugere i processen og lyt til deres ønsker og behov. Vær fast i troen på, hvad I ved, og hvad I kan opnå. Vær modige, kreative, stålsatte : Hvis jeres idé er god nok, skal I nok finde en vej frem. Vær åben over for at samarbejde med andre, og hvis I kan opnå støtte fra staten eller sundhedsvæsnet i form af finansiering og/eller support/reklame, kan det i høj grad være med til at forbedre programmets troværdighed, virkning og succes.

Hvad er efter din mening den vigtigste årsag til forværring af den mentale sundhed i alderdommen, bortset fra fysiologiske faktorer? Kan vi som samfund være med til at forbedre ældres mentale sundhed?

Ensomhed og isolation har altid været faktorer, der er med til at forværre den mentale sundhed i alderdommen. Det kan selvfølgelig udgøre et problem i landdistrikterne i Irland, men det er mindst lige så udbredt i de pulserende byer. I de seneste år har følgerne af pandemien, den tvungne isolation, indelukthed og afskærmning samt manglende social kontakt, ingen adgang til aktiviteter eller frihed

været grobund for en epidemi af frygt, angst, depression og mentale sundhedsproblemer. Nationale og internationale begivenheder, herunder de stigende leveomkostninger, krig og konflikter, har også haft stor betydning. Efterhånden som folk bliver ældre, kan deres sociale omgangskreds blive mindre. Sygdom kan nedsætte deres evne til at komme rundt omkring. De bliver måske bundet til hjemmet eller oplever at miste deres selvstændighed, hvilket alt sammen kan gå ud over agtelse, selvværd, humør og livssyn. Det er vigtigt, at man ikke glemmer de ældre, bare fordi man ikke lige kan få øje på dem: Vi skal huske på betydningen af et fællesskab, hjælp fra lokalsamfundet og den styrke, som social kontakt og ordineret af sociale initiativer har.

Lapinlahden Lähde: Lad stigmatisering og forskelsbehandling blive uden for døren

I 2013 stod hospitalet Lapinlahti tomt og glemt. Det var Finlands første psykiatriske hospital og symbolet på mental sundhedspleje i landet med en 170-årig historie bag sig. Men så tog en gruppe aktivister inden for mental sundhed affære med en vision om at omdanne det forfaldne kulturarvssted til et åbent center for mental sundhed, kultur og kunst. Siru Valleala, repræsentant for foreningen Pro Lapinlahti, der driver centret, fortalte os, at Lapinlahden Lähde nu først og fremmest er et inkluderende sted, hvor stigmatisering og fordomme får lov at blive uden for døren, og hvor alle føler sig velkomne.

Hvad fik jer til at iværksætte jeres projekt?

I 2013 stod hospitalet Lapinlahti tomt - Finlands første psykiatriske hospital, der blev bygget i 1841. Byen Helsinki havde ingen planer for stedets fremtid. Med en rig kulturarv og omgivet af en smuk park var det historiske sted glemt og forfaldent. En gruppe aktivister inden for mental sundhed, der var bekymrede over den tragiske situation, begyndte at dele deres vision og drømme for stedet - de drømte om at omdanne Lapinlahti-hospitalet og parken til et åbent center for mental sundhed, kultur og kunst.

Det var begyndelsen på det, der i dag er kendt som Lapinlahden Lähde - "Lapinlahtis forår". Aktiviteterne bygger på området's historiske og arkitektoniske betydning i hjertet af bugten Lapinlahti og er inspireret af 170 års arbejde med mental sundhed. Fokus er flyttet fra behandling af sygdom til fremme af trivsel for alle samfundslag. Lapinlahden Lähde er nu et levende eksempel på det løbende arbejde med at bekæmpe stigmatisering og et paradigmeskift i retning af at fremme det positive.

Lapinlahti var tidligere et flagskib for psykiatri og et sted, hvor den mentale sundhedspleje konstant blev videreudviklet. Men nu ønskede aktivisterne inden for mental sundhed, der havde arbejdet for Pro Lapinlahti Mental Health Association, der blev grundlagt i 1988, da Lapinlahti stadig var et fungerende hospital, at skabe et innovativt center for fremme af mental sundhed ved hjælp af al den viden, der er til rådighed i det 21. århundrede. Et sted, der afspejler det konkrete paradigmeskift fra behandling af psykiske sygdomme til fremme af mental trivsel.

Hvordan er jeres projekt blevet modtaget? Har I fået feedback fra dem, I har hjulpet? Kan du give os et eksempel?

I begyndelsen var det en udfordring at få folk til at skubbe døren op og komme ind på stedet. Stedet havde været lukket for offentligheden i 170 år, mens det fungerede som psykiatrisk hospital, og på trods af interesse og nysgerrighed var det vanskeligt at overbevise folk om, at de var velkomne til at komme og se sig omkring. Langsomt, men sikkert, begyndte folk at deltage i aktiviteterne og arrangementerne, og de bidrog entusiastisk til at videreudvikle dem gennem frivilligt arbejde og udveksling af idéer. Artister og performancekunstnere afholdt deres kunststillinger og kulturelle arrangementer i Lapinlahden Lähde, og i dag er vi værter for mere end 400 arrangementer og 50-60 kunststillinger om året. Lapinlahti er blevet et åbent mødested for alle i Helsinki, hvilket bidrager til at fremme mental trivsel og mindske ensomhed og social udstødelse hver eneste dag året rundt.

"Da jeg blev involveret i dette initiativ, følte jeg, at det var fantastisk, at jeg kunne være her og bidrage til at skabe nyt liv på dette sted... luften blæser alle de tunge ting væk." (Cresswell-Smith et al 2022)

Lapinlahti-hospitalet betragtes i dag som et meget sikkert og inkluderende sted. Et sted, hvor du altid føler dig velkommen, uanset hvilken slags dag du oplever, eller hvilken slags situation, livet har bragt dig i. Lapinlahtis fortid som psykiatrisk hospital betyder noget. Stedet giver dig lov til at være sårbar, og der er en åbenhed om mentale sundhedsproblemer, som er helt unik. Vi bygger på en stærk følelse af fællesskab, og alle kan trygt udforske deres egne styrker. Stigmatisering og forskelsbehandling kommer ikke inden for døren, og vi på Lapinlahden Lähde er stolte af at inddrage alle.

Lapinlahtis aktiviteter er blevet udviklet i samarbejde med stedets ejer, Helsinki by, og dette udviklingsarbejde har været en forudsætning for hele projektet. Der træffes i øjeblikket vidtrækkende politiske beslutninger om det fremtidige ejerskab af stedet, og vi håber, at der i fuldt omfang vil blive taget hensyn til de nuværende aktiviteters succes.

Hvordan vil I anvende disse midler til at hjælpe lokalsamfundene yderligere? Har I allerede planer om nye projekter?

Vi vil fortsætte med at udvikle vores aktiviteter, så endnu flere borgere kan deltage og få gavn af dem. Vi har for nylig iværksat et spændende projekt for mennesker, der er ved at komme sig efter psykiske lidelser, og som har til formål at øge adgangen og endda rettighederne til kulturelle aktiviteter. Mere specifikt handler det om at hjælpe folk med at finde deres egen måde at udtrykke sig kunstnerisk på og finde ud af, hvad der virker for dem med hensyn til mental trivsel, kultur og kunst. Det er det, vi vil bruge de generøse præmiepenge på.

Hvilken form for kollektiv indsats er efter jeres mening nødvendig for at mindske den stigmatisering, der ofte ledsager mentale sundhedsproblemer? Kan kunst være med til at styrke handlekraften for de mennesker, der rammes af psykiske lidelser?

Vi er nødt til at tilbyde aktiviteter, hvor mennesker med forskellige erfaringer og baggrunde kan mødes. Aktiviteter, der ikke er baseret på sundhedstilstand eller livsforhold, skaber unikke møder mellem mennesker og baner vejen for meningsfulde forbindelser mellem mennesker med forskellig baggrund. En større indsigt i mental sundhed ved hjælp af forskellige midler såsom kunst har øget bevidstheden og forståelsen. Kunst er en enestående måde at bringe mennesker sammen på og skaber nye måder at håndtere selv smertefulde spørgsmål på. Kunst kanalisere udtryk og skaber muligheder for, at folk kan blive set og hørt. Den styrke, der opstår ved at føle sig hørt kan ændre en persons liv og selvopfattelse.

Nogle gange er det nok at have en at tale med

Det slovakiske projekt *Crazy? So what?*, som gennemføres af organisationen Integra, samler unge studerende og mennesker, som har haft psykiske problemer inde på livet. I løbet af en hel dag med undervisning lærer eleverne på første hånd, hvordan man overvinder en mental sundhedskrise, og hvordan man kan få

hjælp. Integras direktør, Jana Hurova, fortæller os, at projektet hjælper med at nedbryde stigmatiseringen af mennesker, der kæmper med psykiske udfordringer, og giver unge en meget vigtig gnist af håb.

Hvad fik jer til at gå i gang med projektet?

Vores organisation har i mange år støttet mennesker med mentale sundhedsproblemer. Mennesker, som på grund af deres sygdom har mistet deres arbejde, deres hjem, deres venner og nogle gange endda deres familie. De har fået vendt op og ned på hele deres tilværelse. For næsten 30 år siden etablerede vi Slovakiets første mentale sundhedstjenester i lokalsamfundene. Formålet var at sikre, at disse mennesker efter at være blevet behandlet på et psykiatrisk hospital kunne få støtte og vende tilbage til den tilværelse, de havde før deres sygdom. Vi støttede oprettelsen af patientorganisationer i Slovakiet og gennemførte en række programmer for at afstigmatisere mentale sygdomme. Vi tager os af mennesker med alvorlige mentale sundhedsproblemer, navnlig skizofreni, hvoraf mange allerede har formået at integrere sig og finde en mening med livet.

Alle vores aktiviteter gennemføres helt fra starten på en utraditionel måde, hvor vi arbejder i partnerskab med vores klienter for at afdække deres behov bedst muligt, og vi har benyttet en lignende tilgang til *Crazy? So what!*-programmet. Det har givet mange af vores klienter en mening med livet at mødes med unge mennesker og med udgangspunkt i deres egne erfaringer fortælle om, hvad de havde brug for i deres alder, og hvad der udløste deres mentale sundhedsproblemer.

Vi ser et stigende behov for at sætte fokus på mental sundhed. Det er en stor styrke at være i stand til at tage hånd om en personlig krise.

Vi iværksatte programmet *Crazy? So what!* i Slovakiet tilbage i 2005 sammen med partnere fra Tyskland og Tjekkiet. Det er dog først for nyligt, at det er lykkedes os at skabe et mere stabilt fundament for programmet og udvide det. Vi har uddannet os til coaches, vi oplærer nye teams, og vi besøger nye skoler.

Hvordan er jeres projekt blevet modtaget? Har I fået feedback fra dem, I har hjulpet? (Kan du eventuelt give os et eksempel?)

Det gør altid et stort indtryk på unge mennesker, når de møder folk, som har overvundet en mental sundhedskrise, og som de kan spørge om alt. Det viser dem, at der altid vil være hjælp af hente, hvis de selv skulle få problemer. Fordi kurset varer en hel dag, og kommunikationen foregår i øjenhøjde, går deltagerne altid derfra med et positivt indtryk.

Mennesker med personlige erfaringer med mentale sundhedsproblemer kan indgyde de unge modet til at gøre noget ved deres egne problemer. På næsten hvert eneste hold er der elever, der selv har problemer inde på livet. Det er helt uvurderligt at give dem en gnist af håb. Mennesker med personlig erfaring bruger

også det at fortælle deres egen historie som et redskab til selv at få det bedre. De afgør selv, hvor meget de vil fortælle eleverne om deres liv. På den måde føler de sig værdifulde og forstået.

Vi har modtaget mange kommentarer fra bl.a. elever, der fortæller at de som regel ikke har mulighed for at møde mennesker med mentale sundhedsproblemer, eller at vi bør lære at acceptere sådanne mennesker og ikke fordømme dem, fordi de er anderledes.

Vi har også fået feedback fra mennesker, som er involveret i programmet, og som selv har haft psykiske problemer inde på livet,. Én af dem fortalte os:

"Programmet giver mig modet til at ranke ryggen. Endelig har jeg fået lyst til at leve! Det er hårdt, men givende at tale med eleverne. De er meget åbne og har stort set ingen frygt for social kontakt. Det største for mig er, at de viser, at der er langt mere, der samler os, end der splitter os, og at det gængse billede af "skøre mennesker" ikke er sandt. Det er dejligt, at jeg kan hjælpe folk med endelig at tale åbent om mentale sundhedsproblemer, så ingen behøver at skamme sig eller gemme sig. "

Det, der driver os, er de unge. Hver gang, vi har afholdt sådan en dag, fortæller de os, hvor vigtigt *Crazy? So what!*-programmet er for dem, og at det bør fortsætte, så alle unge i Slovakiet kan lære, hvor vigtig deres egen mentale sundhed er.

Har I allerede planer om nye projekter?

Vi kunne godt tænke os, at udvide programmet til andre regioner i Slovakiet, så alle unge får mulighed for at modtage denne form for uddannelse. Programmet er allerede gennemført i Tyskland (hvor det tog sin begyndelse), Slovakiet, Tjekkiet og Østrig. I år har vi også uddannet de første teams i Ukraine.

Hvor vigtigt er det efter din mening at tale åbent om sine mentale sundhedsproblemer? Hvad er det for et budskab, I sender med jeres projekt?

Vi vil gerne sprede budskabet om, at psykiske udfordringer ikke er noget at skamme sig over. Tværtimod bør man skamme sig over ikke at gøre noget for at forbedre sit eget helbred. For der er ingen sundhed uden mental sundhed.

Hovedtanken bag *Crazy? So what!* er at fremhæve betydningen af mental sundhed i tide, og samtidig fremme forståelsen af mennesker med mentale sundhedsproblemer.

Vi er nået frem til, at det er meget bedre at forebygge end at behandle. Og det er også mere effektivt. Vi giver deltagerne mod og motivation, og vi ser lyst på det. Der er altid hjælp at hente. Nogle gange er det nok at have en at tale med. Det er aldrig nemt at kæmpe for sine drømme, men det er det hele værd.

Spils uudnyttede potentiale til at forbedre den mentale sundhed

Den finske Lilinkoti Foundation så, at der stadig var plads til innovation og nye tilgange til mental sundhed og udviklede derfor "The World of Recovery (TWoR)-spillene" - det ene spilles online og det andet er et brætspil. Begge er rollespil, der kræver, at spillerne påtager sig en given karakter. Spillene foregår i en futuristisk verden, der bygger på håb, og støtter spillerens vej mod restitution. De henvender sig til dem, der er ved at komme sig efter mentale sundhedsproblemer og misbrugsproblemer, men også til fagfolk. Lilinkotis repræsentanter, Reetta Sedergren og Venla Leimu, fortalte os, at spil har et enormt potentiale til at forbedre den mentale sundhed, men at dette potentiale stort set ikke udnyttes.

Hvad fik jer til at iværksætte jeres projekt?

For nogle år siden følte vi hos Lilinkoti Foundation, at der var masser af plads til innovation og nye tilgange til restitution af den mentale sundhed. Det øgede fokus på restitution var et stort skridt fremad for området, men der manglede i nogen grad moderne, innovative værktøjer til at realisere denne tilgang. Vores organisation havde i årtier arbejdet med mennesker, der er ved at komme sig efter mentale sundhedsproblemer, og vi havde en drøm: hvad nu hvis der fandtes et moderne værktøj til fremme af mental sundhed - et digitalt spil, du spiller ved at påtage dig en rolle?

Hvordan er jeres projekt blevet modtaget? Har I fået feedback fra dem, I har hjulpet?

World of Recovery-spillene blev udviklet i samarbejde med mennesker, der var ved at komme sig efter mentale sundhedsproblemer, og under inddragelse af fagfolk, så der kom løbende tilbagemeldinger gennem hele spildesignprocessen, der ledte den hen imod slutresultatet.

Vi modtog i høj grad positiv anonym og personlig feedback fra deltagerne i begge spil. F.eks. sagde mere end 90 % af respondenterne, at onlinespillet styrkede deres trivsel og hjalp dem med at blive aktive, mens rollespillet hjalp dem med deres sociale færdigheder.

Den bedste feedback var måske latteren og samtalerne om følelser, udfordringer og styrker, og den måde, som spillene bragte spillerne sammen på, uanset deres roller og baggrund.

Hvilket råd vil I give andre organisationer, der ønsker at skabe resultater med lignende aktiviteter og programmer?

Der er mange fordele ved at være i frontlinjen på innovationsområdet. Det er virkelig inspirerende, og du skaber noget nyt. Udnyt mulighederne og forsøg ikke at passe ind i nogen bestemt kasse. Følg dit instinkt, vær nysgerrig og lyt til alle meninger. Først og fremmest handler det om at involvere mennesker, der er ved at komme sig, og eksperter med erfaring i udviklingsprocessen. Når du udvikler spil, skal du være parat til at tackle mange fordomme fra fagfolk. Inden for mental sundhed er det almindeligt, at spil generelt betragtes som afhængighedsskabende eller skadelige. Mist ikke modet! Du skal være modig, kreativ og turde at drømme.

Hvilket potentiale har computer- og videospil i indsatsen for at forbedre den mentale sundhed? Bør de efter jeres mening i højere grad anvendes til behandling af mentale sundhedsproblemer?

Computer- og videospil – og navnlig rollespil – har et enormt potentiale til at forbedre den mentale sundhed. Eftersom et alarmerende antal mennesker lider af mentale sundhedsproblemer, har vi brug for nye, alsidige metoder, der kan forbedre den mentale sundhed. Det er en skam, at spillets potentiale ikke er blevet undersøgt yderligere. Dette skyldes ikke manglende interesse, men mangel på tilstrækkelig finansiering. Der er ingen hurtig og nem måde at udvikle gode spil til forbedring af den mentale sundhed på. Vi har brug for mere finansiering, flere projekter, der udvikles i fællesskab, og flere fagfolk inden for mental sundhed og spilindustrien, der arbejder hen imod dette mål. Og vi har brug for forskning, masser af forskning.

Opgør med stigmatisering af spiseforstyrrelser gennem historiefortælling

Over 55 millioner verden over, hvoraf mange er unge, lider af spiseforstyrrelser, der påvirker deres mentale og fysiske sundhed. Stigmatisering forhindrer mange i at søge hjælp.

Projektet Telling Stories for Good, der drives af den italienske organisation Animenta, har som sit mål at nedbryde stereotyper, fremme tidlig anerkendelse og yde støtte. Siden 2021 er projektet nået ud til mere end 10.000 skoleelever i Italien. Vi har talt med Animentas forperson og grundlægger Aurora Caporossi.

Hvad fik dig til at gå i gang med projektet?

Animenta udspringer af behovet for at være talerør for alle de mennesker, der lider af en spiseforstyrrelse, men også for alle dem, der oplever den på nærmeste hold. Foreningen har til formål at sikre, at folk får ordentlig adgang til behandling for spiseforstyrrelser, fordi det er muligt at helbrede for en spiseforstyrrelse, hvis man giver dem forudsætningerne for at komme sig.

Hvordan er jeres projekt blevet modtaget? Har I fået feedback fra dem, I har hjulpet? Kan du give os et eksempel?

"Animenta er et sted, hvor jeg følte mig velkommen. Jeg indså, at jeg også led af en spiseforstyrrelse, selvom jeg ikke var undervægtig." Således lyder en besked, vi modtog for nogle måneder siden fra en af vores brugere, og som gjorde det klart for os, hvor vigtigt vores arbejde er, og hvor stor betydning det har. Animenta blev modtaget med nysgerrighed, men også med en forhåbning om, at vi kunne skabe forandringer.

Hvordan vil I anvende disse midler til at hjælpe yderligere i lokalsamfundet? Har I allerede planer om nye projekter?

Vi vil gerne investere endnu mere i de projekter, vi gennemfører i skolerne for at få større gennemslagskraft. På samme måde vil der blive afsat midler til at starte selvhjælpsgrupper for personer, der lider af en spiseforstyrrelse. Animentas projekter omfatter Animenta-lejrture, som er seks dages ophold i naturen, hvor folk finder tilbage til dem selv, deres krop og deres forhold til mad.

Hvilket råd ville du give andre organisationer, der ønsker at skabe resultater med lignende aktiviteter og programmer?

At tage udgangspunkt i personlige beretninger for at kunne sætte sig ind i, hvad den gruppe, man henvender sig til, oplever. Bed om feedback og uddel spørgeskemaer for at forstå deres behov. Men først og fremmest at turde stå frem og fortælle din egen historie om din kamp og den forandring, du ønsker at skabe. Samtidig er det afgørende at indgå i et netværk med andre for at kunne skabe et effektivt og virkningsfuldt støttesystem.

Mener du, at spiseforstyrrelser i dag bliver anerkendt som et alvorligt mentalt sundhedsproblem? Modtager de berørte personer passende støtte, eller hvad bør der gøres for at forbedre dette?

I dag tales der mere om spiseforstyrrelser, og derfor kan man også sige, at man ved mere om det. Der er imidlertid tale om sygdomme, der er forbundet med alvorlig social stigmatisering og meget stereotyp fremstilling. Selv den dag i dag er nogle af den opfattelse, at spiseforstyrrelser skyldes manglende viljestyrke eller er en fiks idé. I virkeligheden er spiseforstyrrelser en kompleks psykisk lidelse, der kræver ordentlig behandling, som i øjeblikket ikke altid er tilgængelig, da der ikke findes tilstrækkeligt med behandlingstilbud, og mange ikke har adgang til behandlingsskæden.

Redaktør

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Bidragydere til denne udgave

Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Koordinering

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adresse

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

03/2024